

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректорка з наукової роботи
Антоніна ДРОБІТЬКО
10.08.2026 р.

Висновок розширеного засідання кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Інновінг сталого розвитку громад в умовах цифровізації управлінських процесів» здобувачки ступеня доктора філософії за спеціальністю 073-Менеджмент (галузь знань 07 – Управління та адміністрування) Остапенко Алли Михайлівни (протокол № 2 від 05.08.2026 р.)

Публічна презентація наукових результатів дисертації Остапенко Алли Михайлівни «Інновінг сталого розвитку громад в умовах цифровізації управлінських процесів» та її обговорення відбулися 05 серпня 2026 р. на розширеному засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки. У результаті проведеної презентації та обговорення дисертації рецензенти д-р екон. наук, професор Довгаль О. В., канд. екон. наук, доцент Кучмійова Т. С. та присутні на засіданні 20 осіб, з них 17 науково-педагогічних працівників, дійшли таких висновків:

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Дисертаційне дослідження є складовою науково-дослідної роботи Миколаївського національного аграрного університету за темою «Формування потенціалу місцевого розвитку територіальних громад» (номер державної реєстрації 0121U114744), у межах якої здобувачкою обґрунтовано теоретичні та методичні підходи до формування інновінгу сталого розвитку територіальних громад в умовах цифровізації управлінських процесів, удосконалено інструментарій оцінювання ефективності цифрової трансформації місцевого управління, а також запропоновано напрями розроблення цифрових стратегій і розширення участі громадян у прийнятті управлінських рішень із використанням цифрових платформ.

Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення сталого розвитку територіальних громад України в умовах воєнних викликів, післявоєнного відновлення, ресурсних обмежень, демографічних трансформацій та прискореної цифровізації управлінських процесів. Дисертаційна робота відповідає пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки, визначеним Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 року № 2623-III, у частині розв'язання проблем соціально-економічного та людського потенціалу, а також

орієнтована на підвищення інституційної спроможності, адаптивності й резильєнтності громад.

Результати дослідження узгоджуються з положеннями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, та Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р. Запропоновані положення спрямовані на практичну реалізацію державної політики цифрової трансформації, розвиток інноваційної екосистеми та формування стійких і конкурентоспроможних територіальних громад.

2. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому представлено авторські теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо інновінгу сталого розвитку територіальних громад в умовах цифровізації управлінських процесів. Особисто здобувачкою розроблено концептуальну модель інновінгу та інновінговий цикл цифрової трансформації громади, удосконалено методичні засади оцінювання ефективності цифровізації, сформовано інтегральний індекс цифрової зрілості, запропоновано науково-методичний підхід до розроблення цифрових стратегій та комплексну модель стимулювання громадянської участі. Наукові результати, висновки й пропозиції, винесені на захист, сформульовані здобувачкою особисто. Із публікацій, підготовлених у співавторстві, використано лише положення, ідеї та результати, що становлять її особистий доробок.

3. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів забезпечено використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів: теоретичного узагальнення, аналізу, синтезу, порівняння, монографічного, системного та структурно-логічного методів, нормування, інтегрального оцінювання, групування, ранжування, кореляційного аналізу, аналізу чутливості, сценарного та розрахунково-конструктивного методів. Інформаційну базу становлять нормативно-правові акти, статистичні матеріали, міжнародні індекси, офіційні ресурси органів місцевого самоврядування, матеріали цифрових платформ і наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених.

Достовірність отриманих результатів підтверджується логічним зв'язком між теоретичним, аналітичним і рекомендаційним блоками, апробацією авторського інтегрального індексу цифрової зрілості на даних 49 громад Миколаївської області, а також перевіркою його надійності. Коефіцієнт кореляції Пірсона між авторськими та офіційними оцінками становив 0,978, Спірмена – 0,979; мінімальне значення рангової кореляції під час аналізу чутливості – 0,994, максимальне абсолютне відхилення індексу –

0,041. Це дає підстави вважати запропонований методичний інструментарій достатньо обґрунтованим для вирішення поставленого наукового завдання.

4. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних засад та вдосконаленні науково-методичних і прикладних положень щодо формування інновінгу сталого розвитку територіальних громад в умовах цифровізації управлінських процесів:

вперше:

розроблено концептуальну модель інновінгу сталого розвитку територіальних громад в умовах цифровізації управлінських процесів, формалізовану як замкнений інновінговий цикл, що охоплює діагностику проблем і цифрової готовності громади, генерацію та спільний відбір ідей, ресурсне обґрунтування, прототипування, апробацію та впровадження цифрових рішень, моніторинг результатів за системою KPI, оцінювання, зворотний зв'язок і масштабування. На відміну від фрагментарного впровадження окремих технологій, модель забезпечує безперервне, адаптивне й людиноцентричне оновлення управлінських рішень та їх узгодження з економічною, соціальною, екологічною й управлінсько-інституційною складовими сталого розвитку;

удосконалено:

методичні засади оцінювання ефективності цифровізації управлінських процесів сталого розвитку територіальних громад, що поєднують оцінювання цифрової готовності й цифрової зрілості з вимірюванням економічних, соціальних, екологічних та управлінсько-інституційних ефектів. Розроблено інтегральний індекс цифрової зрілості громади, який охоплює цифрову економіку, цифрові навички, цифрову інфраструктуру та цифровізацію публічних послуг, а також п'ять рівнів зрілості – початковий, фрагментарний, інтегрований, адаптивний і трансформаційний;

науково-методичний підхід до формування цифрових стратегій сталого розвитку територіальних громад, який передбачає послідовний перехід від цифрового аудиту та визначення проблем і користувацьких потреб до формування бачення і сценаріїв, відбору портфеля проєктів, розроблення дорожньої карти, пілотування, управління змінами, моніторингу та перегляду стратегії; комплексну модель стимулювання громадянської участі через цифрові платформи, що інтегрує технологічний, інституційний та соціально-психологічний механізми;

набули подальшого розвитку:

понятійно-категоріальний апарат управління сталим розвитком територіальних громад у частині уточнення сутності поняття «інновінг» як безперервного управлінського процесу організації інноваційної діяльності, що охоплює пошук, розроблення, апробацію, впровадження, поширення та оцінювання нових продуктів, технологій і управлінських рішень із залученням людських, креативних, фінансових та інформаційних ресурсів задля забезпечення сталого розвитку громади;

класифікація цифрових інструментів управління територіальними громадами та науково-прикладні положення щодо диференціації моделей сталого розвитку громад залежно від їх функціональної спеціалізації, рівня цифрової зрілості, ресурсного потенціалу й управлінських потреб. На цій основі обґрунтовано модель «Цифрове відродження» для Шевченківської сільської територіальної громади та модель «Смарт-логістика та сервіс» для Новобузької міської територіальної громади.

5. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

1. Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1.1. Статті у наукових фахових виданнях України

1. Остапенко, А. (2025). Оцінка ефективності цифровізації управлінських процесів сталого розвитку територіальних громад Миколаївської області. Сталый розвиток економіки, 3(54), 94–100. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-14>

2. Остапенко, А. М. (2025). Розробка цифрових стратегій сталого розвитку громад з урахуванням інновінгу. Актуальні питання економічних наук, (16). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17490300>

3. Остапенко А. М. Стимулювання залучення громадян до процесів прийняття рішень через цифрові платформи. Modern Economics. 2026. № 55(2026). С. 196–201. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V55\(2026\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-27).

4. Остапенко А. Характеристика сталого розвитку територіальних громад Миколаївської області. Бізнес-навігатор. 2025. Випуск 2 (2026). С. 359–368. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.85-56>

1.2. Статті у виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus

5. Kliuchnyk, A., Shyshpanova, N., Sokolyk, V., Ostapenko, A. and Kryvko, O., 2025. Digitalisation of Public Administration Processes in Shaping the Investment Environment of Territorial Communities. DANUBE, 16(3), pp. 264–276. DOI: 10.2478/danb-2025-0013.

Особистий внесок здобувачки: проаналізовано показники E-Government Development Index (EGDI) та E-Participation Index (EPI) в Україні й здійснено їх порівняння зі світовими показниками та лідером регіону.

2. Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Остапенко А. М. Організаційні питання щодо ефективного та прозорого здійснення закупівель (спрощених закупівель) територіальними громадами. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 30-річчю незалежності України (м. Миколаїв, 23–24 червня 2021 р.). Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 149–151.

7. Остапенко А. М. Організація публічних закупівель в Новобузькій територіальній громаді. Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій : збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (25 травня 2023 р., м. Полтава). Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С. 233–237.

8. Остапенко А. М., Oleksiuk M. Організація публічних закупівель в територіальних громадах. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 2–3 листопада 2023 р.). Миколаїв : МНАУ, 2023.

9. Остапенко А. М. Дотримання принципів публічних закупівель. Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 30–31 травня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024.

10. Остапенко А. М. Демографічна ситуація в Україні – проблема сталого розвитку. Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри : доповіді учасників II Міжнародної науково-практичної конференції Міжнародного форуму (м. Миколаїв, 30–31 травня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024.

11. Остапенко А. М. Інновінг сталого розвитку громад в умовах цифровізації управлінських процесів. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : тези доповідей учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 150–154.

6. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження апробовано на міжнародних науково-практичних конференціях: «Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти» (м. Миколаїв, 23–24 червня 2021 р.; 2–3 листопада 2023 р.; 9 грудня 2024 р.); «Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій» (м. Полтава, 25 травня 2023 р.; м. Миколаїв, 30–31 травня 2024 р.); «Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри» (м. Миколаїв, 30–31 травня 2024 р.).

7. Наукове та практичне значення результатів дисертаційної роботи.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у поглибленні наукових уявлень про інновінг, цифрову зрілість і цифрову трансформацію як складники управління сталим розвитком територіальних громад, а також у розвитку методичних підходів до оцінювання цифровізації та формування цифрових стратегій. Практичне значення полягає у можливості використання запропонованого інтегрального індексу цифрової зрілості, алгоритму цифрової стратегії, моделей «Цифрове відродження» і «Смарт-логістика та сервіс», інструментів пріоритизації цифрових проєктів та моделі громадянської участі органами місцевого самоврядування під час планування цифрової трансформації, відновлення й сталого розвитку.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практичну діяльність Новобузької міської ради Миколаївської області (довідка № 1878-02-12 від 04.08.2026 р.). Практичного застосування набули методичні підходи до оцінювання ефективності цифровізації управлінських процесів сталого

розвитку громади, рекомендації щодо формування цифрової стратегії з урахуванням засад інновінгу, а також пропозиції щодо використання цифрових платформ для комунікації органів місцевого самоврядування з громадянами та їх залучення до прийняття управлінських рішень.

Застосування запропонованих розробок сприяє підвищенню обґрунтованості, прозорості й оперативності управління, удосконаленню моніторингу економічної, соціальної та екологічної складових розвитку, зміцненню інституційної спроможності й резильєнтності громади. Розроблені моделі та методичні положення можуть бути адаптовані іншими територіальними громадами з урахуванням їх ресурсного потенціалу, безпекової ситуації та рівня цифрової зрілості.

8. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота характеризується логічною послідовністю, зв'язністю та завершеністю викладу матеріалу, чітким формулюванням основних наукових положень, висновків і пропозицій. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 137 найменувань та 14 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 206 сторінок; у тексті розміщено 9 таблиць і 27 рисунків. Дисертація написана українською мовою, її мовно-стилістичне оформлення загалом відповідає вимогам наукового стилю та вимогам до кваліфікаційної наукової праці на здобуття ступеня доктора філософії.

9. Результати перевірки роботи на академічний плагіат.

Аналіз дисертації та представлених наукових публікацій дає підстави вважати роботу самостійним завершеним дослідженням. Використані наукові положення, нормативні матеріали, статистичні дані та інформаційні джерела супроводжуються відповідними посиланнями, а результати, положення наукової новизни, висновки й рекомендації мають авторський характер. За результатами рецензування ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не виявлено. Кількісні показники окремого звіту системи перевірки подібності у наданих матеріалах відсутні, тому у висновку вони не наводяться.

10. Обговорення основних положень і одержаних наукових результатів дисертації дозволяє відзначити окремі з них як дискусійні, а саме:

1. Категорія «інновінг» є центральною для дисертації, однак для посилення теоретичної чіткості доцільно ще виразніше відмежувати її від інноваційного менеджменту, інноватизації, трансферу технологій і дифузії інновацій та конкретизувати нові управлінські властивості, які відображає запропоноване поняття. Водночас межі об'єкта дослідження доцільно чіткіше узгодити з емпіричною базою, що переважно охоплює територіальні громади Миколаївської області.

2. Емпірична база поєднує показники з різних офіційних ресурсів і часових періодів, тому доцільно деталізувати дати фіксації цифрового стану громад, частоту оновлення вебресурсів і правила часової порівнюваності, сформувавши паспорт набору даних. Методика інтегрального оцінювання

потребує максимально прозорого опису процедур нормування й агрегування, вибору вагових коефіцієнтів, роботи з відсутніми даними та аналізу чутливості. Переконливість авторської класифікації цифрових інструментів могла б бути додатково підтверджена експертним оцінюванням або кластерним аналізом.

3. У роботі показано взаємозв'язок цифрових і соціально-економічних характеристик розвитку громад, однак причинно-наслідковий вплив цифровізації на конкретні показники сталого розвитку доцільно надалі поглибити із застосуванням кореляційно-регресійного, панельного або квазіекспериментального аналізу з контролем чисельності населення, бюджетної спроможності, типу поселення та воєнних ризиків. Моделі «Цифрове відродження» і «Смарт-логістика та сервіс» доцільно доповнювати оцінкою сукупної вартості володіння цифровими рішеннями, витрат на закупівлю, інтеграцію, ліцензування, навчання, супровід і модернізацію, а також очікуваного економічного та управлінського ефекту.

4. Питання кіберстійкості управлінських процесів потребує подальшої деталізації щодо резервного копіювання, відновлення після інцидентів, розмежування доступу, журналювання подій, захисту критичних даних і планів безперервності надання послуг. Для комплексної моделі цифрової участі важливо додатково розкрити правові обмеження електронного голосування, захист персональних даних, ризики маніпуляцій та гарантії доступності. Людиноцентричність інновінгового циклу доцільно емпірично перевіряти через тестування прототипів із різними групами мешканців, оцінювання вебдоступності й збереження альтернативних офлайн-каналів для осіб із низьким рівнем цифрових навичок.

5. Практичний потенціал авторських моделей і цифрових стратегій може бути посилений розробленням паспортів упровадження із визначенням етапів, відповідальних виконавців, джерел фінансування, строків, ризиків, базових і цільових значень КРІ та процедур пілотної апробації. Доцільним є подальше тестування запропонованих рішень у громадах різних типів і рівнів цифрової зрілості, що дозволить уточнити умови їх масштабування та адаптації до ресурсних і безпекових обмежень.

Висловлені зауваження та пропозиції мають рекомендаційний і дискусійний характер, визначають перспективні напрями подальшого розвитку дослідження, не заперечують одержаних наукових результатів і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

З урахуванням зазначеного, на розширеному засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація на тему «Інновінг сталого розвитку громад в умовах цифровізації управлінських процесів» є завершеною самостійною науковою працею, яка містить наукову новизну та у якій вирішено актуальне наукове завдання щодо розвитку теоретико-методичних і прикладних засад формування інновінгу сталого розвитку територіальних громад в умовах цифровізації управлінських процесів. Одержані результати мають важливе

теоретичне і практичне значення для спеціальності 073 – Менеджмент галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

2. Основні результати дисертації відображено в 11 наукових публікаціях, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 публікація у виданні, що індексується наукометричною базою Scopus, та 6 публікацій у матеріалах наукових конференцій. Публікації відповідають тематиці дисертації та висвітлюють її основні наукові результати.

3. Дисертаційна робота Остапенко А. М. є самостійною оригінальною працею. За результатами змістового аналізу роботи порушень академічної доброчесності, академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не встановлено.

4. Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

5. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Остапенко Алли Михайлівни рекомендувати дисертацію «Інновінг сталого розвитку громад в умовах цифровізації управлінських процесів», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент (галузь знань 07 – Управління та адміністрування), до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча
д-р екон. наук, проф.,
декан факультету менеджменту

Олена ШЕБАНИНА

Секретар
канд. юрид. наук, доц.

Людмила ПРОГОНЮК

Власноручний підпис О. Шебаніної, Л. Прогонюк засвідчую начальниця
відділу кадрів

Людмила МАШКІНА

